



עשה לך שרף

במדבר כא, ה.

"השרף" היה צריך להיות משל משה דוקא

"וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה עֲשֵׂה לְךָ שָׂרָף גו'". וצריך להבין: מהו הדיוק ד"עשה לך" דוקא!?

ליתר ביאור: הבן חמש למקרא זוכר מה שלמד בפרשת בהעלותך¹ "עשה לך שתי חצוצרות כסף גו'", ששם מפרש רש"י: "עשה לך – משלך". ועל פי זה – יפרש גם כאן "עשה לך שרף" – "משלך", היינו שה"שרף" שנעשה מנחושת, היה צריך להיות עשוי משל משה.

וצריך להבין: בשלמא בנוגע לחצוצרות – מובן הטעם שהיו צריכים לבוא משל משה דוקא, מכיון שמטרתם "שיהיו תוקעין לפניך כמלך", וגם: "אתה עושה ומשתמש בהם ולא אחר" (כמובא בפירש"י בסוגריים), אבל בנדון דידן – אין כל סיבה (לכאורה) שה"שרף" יהיה משל משה דוקא, ואדרבה – מכיון שענינו לרפא את אלו שנפגעו מהנחשים השרפים, כתוצאה מכך שפגעו בכבודו של משה, הרי מתאים יותר, לכאורה, שה"שרף" יהיה משל ציבור, ולא משל משה, ומדוע נאמר "עשה לך", משלך!?

וכדי לתרץ קושיא זו – מקדים רש"י וכותב בהתחלת הענין "ויתפלל משה" [שתיבות אלו הם התחלת הענין כולו], "מכאן למי שמבקשים ממנו מחילה שלא יהא אכזרי מלמחול": "מכאן", מפרשה זו, שבה מסופר אודות תפלתו של משה על בני ישראל, כולל המשך הענין, היינו, הציווי למשה רבינו "עשה לך שרף" שבו ועל ידו יתרפאו בני ישראל, למדים אנו ענין חדש – "למי שמבקשים ממנו מחילה שלא יהא אכזרי מלמחול".

ביאור הענין:

עצם ההנהגה שאדם שפגעו בו ומבקשים ממנו מחילה, עליו להענות לבקשה זו – אינו חידוש שלמדים בפרשתנו, שכן, ענין זה מצינו כבר אצל אברהם ואבימלך, שלאחרי שאבימלך ביקש מחילה מאברהם, נענה אברהם לבקשתו והתפלל עבורו.

החידוש שבפרשתנו הוא, איפוא, בנוגע לאופן המחילה – "שלא יהא אכזרי מלמחול": יתכן מצב שכאשר מבקשים ממנו מחילה – אומר שמוחל, ומוכן אפילו לעשות לו טובה (להתפלל עבורו, וכיוצא בזה), אבל אף על פי כן, בנוגע להרגש הלב – נשארה עדיין טינה בלבו על חברו.

אמרו חכמינו זכרונם לברכה¹² "הנעלבין ואינן עולבין שומעין חרפתם ואינן משיבין כו', עליהן הכתוב אומר¹³ ואוהביו כצאת השמש בגבורתו". אמנם, הדיוק הוא שאינם משיבים כו', אבל בנוגע להרגש שבלב – יתכן שעדיין נשארת טינה וקפידא בלבו, אף שפעל בעצמו שהדבר לא יזיק לחבירו.

ועד כדי כך, שאמרו חכמינו זכרונם לברכה¹⁴ "כל תלמיד חכם שאינו נוקם ונוטר פְּנֵקֶשׁ כו'!" – אמנם מדגישים "כנחש", "שכל המינין נטעמין לו טעם אחד", טעם עֶפְרָיִם¹⁵, וענינו בנמשל- שאין לו שום פניה והנאה (טעם) אישית מנקימה ונטירה זו, אלא עושה זאת אך ורק בשביל "כבוד התורה". אבל אף על פי כן, סוף כל סוף תנועת הנפש שלו היא באופן ד"נוקם ונוטר".

אמנם, מחילה כזו היא באופן של אכזריות – כי: מכיון שאינו משיב לו כגמולו חס ושלום, ומוכן אפילו להתפלל עבורו שיהיה לו כל טוב, אם כן, מה איכפת לו להסיר מלבו כל שמץ של טינה וקפידא (לא רק שקפידא לא תזיק, אלא שלא תהיה קפידא כלל)?! ומכיון שכן, הרי כאשר אינו מסיר מלבו טינה זו – אין זה אלא תנועה של אכזריות!

ועל זה בא הלימוד שלמדים מפרשתנו – "מכאן למי שמבקשים ממנו מחילה שלא יהא אכזרי מלמחול": ציווי הקב"ה למשה רבינו "עשה לך שרף", "משלך" דוקא – בא ללמדנו עד כמה נדרש להסיר את הטינה מלבו מכל וכל, עד כדי כך, שהקב"ה צוה למשה רבינו שה"שרף" שנועד לרפואת בני ישראל על דיבורם אודות משה רבינו – יהיה משלו דוקא, להראות שלא נשאר אצלו כל שמץ של טינה על בני ישראל.

קטע משיחת ש"פ חוקת, בלתי מוגה.
תו"מ ה'תשד"מ ח"ג ע' 2090

- [1] במדבר י, ב.
- [2] שבת פח, ב.
- [3] שופטים ה, לא.
- [4] יומא כב, ב.
- [5] במדבר כא, ו. בפרש"י.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה